

Miljøansvar - i hele Norge

På lag med miljøet

ELRETURS MILJØRAPPORT 2010

Leder

Ikke alle er klar over at dagens Avfallsforskrift om EE-avfall og retursystemet er uholdbar! Det er flere momenter i forskriften som regulerer Elretur og de andre returselskapene for EE-avfall sitt virke, som rett og slett ikke er hensiktsmessige i det markedet vi operer i.

Elretur har satt dette på myndighetenes agenda, og i skrivende stund jobbes det iherdig hos Klima- og Forurensingstilsynet for å gjøre endringer (forbedringer håper vi) på dagens forskrift.

En av de største utfordringene i dagens lovverk er at lovverket åpner for konkurranse på ulike vilkår. Det er i dag 5 godkjente returselskaper for EE-avfall i Norge, og disse 5 selskapene har ulike myndighetspålagte krav om henting av EE-avfall på sine kunders vegne. Bransjeavtalen, den opprinnelige avtalen som bransjeorganisasjonene skrev med Miljøverndepartementet for 12 år siden, forplikter alle som underskrev denne til å hente alt EE-avfall i hele landet. Forskriften fra 2006 åpner for at kun 90 % av alt EE-avfall behøves å hentes inn, og da er det jo ingen tvil om at kommersielle aktører ser sitt snitt til å spare noen utgifter, og samtidig holde seg innenfor lovverket.

Vi ser nå at myndighetene er på banen for å tette smutthullene. Kravene om henting av EE-avfall må være lik for alle godkjente returselskaper, nonprofit-drevne eller kommersielle. Det er ingen tvil om at så lenge sertifiseringsbestemmelsene i forskriften ikke er i samsvar med bransjeavtalen og det totale markedet for EE-avfall, vil de kommersielle returselskapene benytte seg av hullene i Avfallsforskriftens kapittel om EE-avfall.

Kommunene og de interkommunale renovasjonsselskapene er på grunn av svakhetene i lovverket blitt tildelt to stk *svarteper* det siste halvannet året. Etter

at Elretur høsten 2010 hadde hentet sin markedsandel EE-avfall på vegne av produsentene tilknyttet oss, var det ikke alle steder like lett å få et av de andre returselskapene på banen for å hente det EE-avfallet som ble generert i tiden frem mot jul. Det endte opp med opphoping av EE-avfall, lagringsproblemer og et fryktelig kaos for Avfall Norges medlemmer.

En annen utfordring er logistikkutfordringene alle kommuner og interkommunale renovasjonsselskaper har når fem forskjellige returselskaper (og hvem vet om det kommer enda flere) skal innom den kommunal avfallsplassen for å hente EE-avfall. Dette medfører tilnærmede kaos-tilstander enkelte steder. Kommunene sitter igjen med svarteper. Alle 5 returselskapene er avhengige (hvis lovverket følges) av å hente EE-avfall i så godt som alle landets kommuner, hvilket betyr 5 forskjellige typer innsamlingsutstyr, 5 forskjellige kontaktpunkter for å bestille henting, 5 forskjellige lastebærere osv.

De største utfordringene for Elretur med dagens lovverk er å balansere innhenting av våre kunders forpliktelse. Det er umulig med dagens system å treffe 100 % geografisk og på produktgruppe av EE-avfall. Noen varegrupper vil være overoppfyllt og andre vil være underoppfylte, men Elretur må balansere dette så godt som mulig uten å samle inn våre konkurrenters forpliktelse. Våre kunder skal ikke betale for kostnader knyttet til andre returselskapers innsamlingsansvar. Derfor har vi den siste tiden jobbet knallhardt mot myndighetene for å få på plass rettferdige ordninger for returbransjen og for alle som innehar et produsentansvar for EE-avfall.

Internt i Elretur arbeider vi kontinuerlig for å øke gjenvinningen av EE-avfallet vi samler inn. I år endte vi opp på fantastiske 91,5 % gjenvinning! Våre behandlingsanlegg utvikler ny teknologi i takt med de "nye" produktene som kommer inn i vår avfallsstrøm, for eksempel flatskjærmer. Volumene på disse produktene begynner nå å bli så store at vi snart vil se helautomatiserte behandlingsmetoder/-fabrikker. De nye løsningene er bedre miljømessig og råvaremessig, samt at de gir et bedre arbeidsmiljø for de ansatte som jobber med demontering av EE-avfallet. Dette kommer Elreturs kunder til gode - med bedre gjenvinning (miljøregnskap) og ikke minst bedre priser.

I tillegg til alt annet søker vi kontinuerlig å forenkle rapporteringen for de av våre kunder som benytter vår web-løsning. Enklere og mer oversiktlige fakturaer og enklere tilgang til egne miljøregnskap er også tema i 2011.

På informasjonssiden arbeides det aktivt med å øke bevisstheten rundt innsamling av småelektrisk avfall. Miljøvernminister Erik Solheim er svært opptatt av returgrad på småelektronikk, særlig mobiler, og som alle kan lese om i Miljørapporten har vi fokusert på samme sted. Enten i arrangementer sammen med Miljøagentene, eller når vi møter en litt eldre gjeng som deltar på blant annet et meget kjent sykkeløp.

Tilslutt ønsker jeg på vegne av Elretur og våre eiere å rette en beklagelse til de renovasjonsselskaper og kommuner som ikke har fått en forutsigbar henting det siste året. Som mange av dere er klar over, kan ikke og skal ikke Elretur hente andre selskapers forpliktelser. Elretur har kontaktet Avfall Norge med en oversikt over henteplanene våre for hele 2011, og vi håper dette kan gi en forutsigbarhet og en løsning alle kan leve med i inneværende år.

I 2012 håper vi alle at et nytt lovverk er på plass, et lovverk som regulerer markedet på en mer hensiktsmessig måte, både for Elretur, de andre returselskapene, samtlig importører og produsenter av EE-produkter og alle mottaksppliktige av EE-avfall.

Stig Ervik, direktør

INNHold

2 | Leder **4 |** Elreturs administrasjon **5 |** Benchmarking mot Europa **6 |** Urban mining **8 |** Fortsatt mye miljøgifter **10 |** Bromerte flammehemmere **12 |** Gjenvinning av mobiler **14 |** Fra EE-avfall til sekundært råstoff **16 |** Elreturs Miljøpris **18 |** Elevprosjekt om EE-avfall **20 |** Miljøsanering og gjenvinning av kuldemøbler **22 |** Barnas Holmenkolldag **24 |** Samarbeidspartner med Birken-arangørene **26 |** Bransjens Miljøråd **27 |** Elreturs Miljøsertifikat **27 |** Emballasjeansvar **29 |** Kampen mot ulovlig eksport er langt fra over **30 |** Samarbeid med Miljøagentene **32 |** Hvitevarerock **34 |** Elreturs styre **35 |** Samarbeidspartnere for innsamling og behandling

REDAKTØR: GURO KJØRSVIK HUSBY,
MARKEDS- OG INFORMASJONSSJEF, ELRETUR AS

LAYOUT: WWW.MACVERKET.NO

STIG ERVIK
ADMINISTRERENDE DIREKTØR
stig@elretur.no | 907 70 700

Hvem gjør hva i Elretur?

Hvis du trenger å kontakte Elretur, kan det være greit å ha en oversikt over hvem vi er - og hva vi jobber med.

GURO KJØRSVIK HUSBY
MARKEDS- OG INFORMASJONSSJEF
guro@elretur.no | 99 500 518

OLE STRØM
ØKONOMISJEF
ole@elretur.no | 480 59 550

Økonomi

Det overordnede ansvaret for økonomiavdelingen er Ole. Han har også med seg Turid, som er administrasjonssekretær. De fakturerer alle Elreturs kunder og sørger for oppgjør til alle underoperatører.

Innsamling av EE-avfall

Øivind og Ole Viggo organiserer alt som har med innsamling av avfall i Elretur. Det innbefatter alt fra innsamling fra forhandlere, kommunale gjenvinningsstasjoner og andre type hentesteder.

Behandling av EE-avfall

Alt som har med miljøsanering og gjenvinning av EE-avfall og rapporteringer til myndighetene om vår virksomhet, blir ivaretatt av Ole Viggo. Kvalitetssystemene våre og revisjoner av underoperatører tar Øivind seg av.

Markedsavdelingen

De som er i Elreturs markedsavdelingen jobber for å promotere innsamling av småelektrisk avfall, merkevaren til Elretur, kundearrangementer, nasjonale informasjonskampanjer, kurs, foredrag og presseaktiviteter. Avdelingen ledes av Guro, som også har med Petter og Hege på laget.

Produsentansvaret

Petter, Hege og Turid hjelper alle som trenger å få ivaretatt sitt produsentansvar. Kontrakt med Elretur, support, rapportering og annet våre kunder trenger svar på.

Kontrakter

Stig er direktør og har overordnet ansvar for alle funksjoner!

PETTER HERUD
MARKEDSKONSULENT
petter@elretur.no | 924 20 990

OLE VIGGO SVENDSEN
TEKNISK SJEF
ole.viggo@elretur.no | 957 68 401

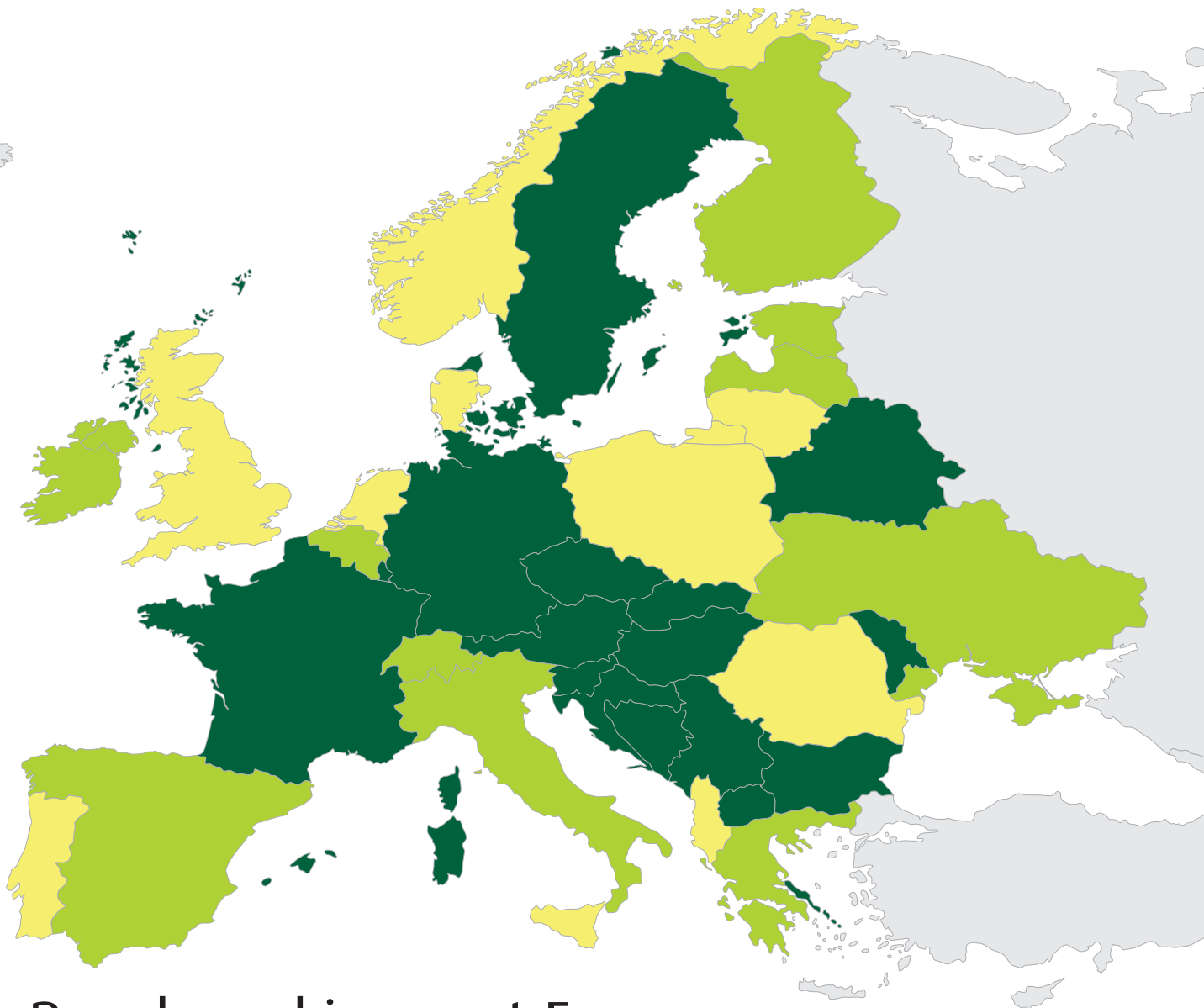
ØIVIND ANDRE NIELSEN
KVALITETSSJEF
oivind@elretur.no | 465 08 028

TURID KIBSGÅRD
ADMINISTRASJONSSEKRETÆR
turid@elretur.no | 959 98 859

HEGE SKODJE
KEY ACCOUNT MANAGER
hege@elretur.no | 466 11 122

Benchmarking mot Europa

Utfordringene Elretur står ovenfor hver eneste dag er mange. Hva er best practice innen gjenvinning av LCD-skjermer, hvilke informasjonskampanjer for å øke innsamlingen av småapparater fungerer best? Finnes det bedre logistikk-løsninger for innsamling av lysstoffrør? Dette er utfordringer som er like for stort sett alle land i Europa.

WEEE Forum er en europeisk organisasjon bestående av 38 kollektive returselskaper i Europa. Hensikten med organisasjonen er å skape en arena hvor samarbeid, erfaringsutveksling, optimalisering av innsamlingssystemer og rapporteringssystemer står på agendaen. Dette for å gi produsentene og importørene av EE-produkter i Europa et best mulig tilbud.

Elretur var med og startet WEEE-Forum i 2002, og er fortsatt et svært aktivt medlem i nettverket. Siste år har fokuset i stor grad vært å jobbe

mot parlamentet i Brussel for å påvirke det nye WEEE-direktivet som er under behandling der. Ole Viggo Svendsen, Elreturs tekniske sjef er med i flere arbeidsgrupper i nettverket som arbeider med europeiske standarder, optimalisering av gjenvinningsprosesser og utarbeidelse av europeiske rapporteringsverktøy (RepTool).

Elretur er den eneste norske aktøren som er med i dette europeiske bransjefellesskapet.

URBAN MINING - THE PROCESS
OF RECLAIMING COMPOUNDS
AND ELEMENTS FROM PRODUCTS,
BUILDING AND WASTE.

Urban Mining

Hvorfor er det så viktig å ta vare på metallene fra EE-avfall?

Å sammenligne gjenvinning av EE-avfall med god gammeldags gruvedrift gir én soleklar miljø- og klimaseierherre. Derfor er det nødvendig å sette seg inn i begrepet *urban mining* – ikke bare for å se på hva som er best for klima og miljø – men hvorfor det er avgjørende for vår fremtidige utvikling å ta vare på ressursene som vi lever midt oppi.

I elektriske og elektroniske produkter finnes svært mange forskjellige stoff. Jern, kobber, gull, kobolt og aluminium er kjente metaller som lar seg gjenvinne fra EE-avfall. I tillegg finnes det flere metaller som er ukjente for de fleste – metaller som er definerte som sjeldne på jorden, men som det er stor etterspørsel etter (rare earth metals). Råvareprisen på disse

metallene stiger for hvert år som går – ettersom etterspørselen øker, tilgangen minsker og ikke minst det viser seg at ny teknologi og utvikling har et behov for disse sjeldne metallene.

Nyvinninger innen laserer, i røntgenmaskiner, spesielle batterier, solcellepaneler, hybridbiler og vindmøller – dette er alle eksempler på fremtidsrettede høyteknologiske produkter som kan være avhengige av jordas aller sjeldneste metaller.

Av alle grunnstoffene i de periodiske system er 17 betegnet som "rare earth metals". Noen av disse som blant annet er benyttet i lasere og røntgenmaskiner er Scandium, Yttrium, Praseodym og Neodym.

I 2010 ble 91,5 % av alt EE-avfall samlet inn av Elretur gjenvunnet. Jern er det metallet som det gjenvinnes størst tonnasje av, hele 21 000 tonn jern kom ut på verdensmarkedet igjen for å brukes på nytt. Over 3000 tonn kobber ble gjenvunnet, og 944 tonn aluminium. 580 kilo nikkel og 85 kilo gull ble også solgt ut på markedet igjen.

Disse metallene hører ikke med under kategorien *rare earth metals*. Ikke i dag. Hva som er fremtidens gruvedrift, når klima- og miljøspørsmålene må hensyntas i større og større grad, det vil ikke være gruvedriften slik den historisk sett har vært. Gevinstene ligger i *urban mining*.

Fortsatt mye miljøgifter

Arbeidet Elretur gjør for sine kunder er viktig. Det samles inn mye avfall som inneholder svært farlige miljøgifter, som det igjen er svært viktig å fjerne fra kretsløpet og ta hånd om på riktig vis. 18 % av den samlede tonnasje Elretur samlet inn i 2010, i all hovedsak forbrukeravfall, måtte spesialbehandles på grunn av innholdet av miljøfarlige komponenter.

Eksempel på miljøfarlig avfall som ble spesialbehandlet av Elretur i 2010 er asbestholdige produkter, berylliumholdige produkter, kondensatorer med PCB/PCT, kvikksølv, radioaktivt avfall, store mengder plast med bromerte flammehemmere og tonnevis av lysstoffrør med kvikksølv.

Ikke alle er klar over at alt det miljøfarlige avfallet ikke havner på deponi. Faktisk er det en høy materialgjenvinningsprosent også på det miljøfarlige avfallet. Enkelte miljøgifter legges på spesialdeponier for farlig avfall, andre destrueres under svært høy temperatur. Varmen fra destruksjonsprosessen utnyttes til energigjenvinning.

Materialgjenvinning av miljøfarlig avfall er mulig fordi så snart miljøgiftene i avfallet er destruert, er

det som regel plast eller metaller igjen i avfallet som det er viktig å gjenvinne.

CRT-glass fra Tver og datamonitorer er et godt eksempel på gjenvinning av et miljøfarlig avfall. Glasset fra disse skjermene inneholder vesentlige mengder med bly. Likevel materialgjenvinnes store mengder av skjermglasset – til nye TV-skjermer. Det er fortsatt produksjon av tjukkastver i Asia, og derfor er det også en etterspørsel etter dette skjermglasset – og vi kan materialgjenvinne et avfall som det ellers muligens ville havnet på deponi.

Til sammen 69 % av det utsorterte miljøfarlige avfallet går til materialgjenvinning. 24 % går til energigjenvinning. 1 % blir termisk destruert, mens 6 % legges på deponi.

BLY HAR MANGE ALVORLIGE EFFEKTER

Bly er akutt giftig for vannlevende organismer og pattedyr. Bly gir også kroniske giftvirkninger hos mange organismer, selv i små konsentrasjoner. Kronisk blyforgiftning kan ha nevrotoksiske og immunologiske virkninger og gi skader på det bloddannende systemet hos varmblodige dyr. Blyforbindelser kan gi fosterskader og mulig fare for redusert forplantningsevne. Man har også forsket mye på barns eksponering for bly i lave konsentrasjoner og mistenker at blyeksponering kan påvirke barns intellektuelle utvikling.

Bromerte flammehemmere

I elektriske og elektroniske produkter er det viktig å ivareta brann sikkerheten, og da må komponentene i slike produkter være varmebestandige. En måte å sikre dette på har vært å benytte seg av bromerte flammehemmere.

Mindre i bruk i dag

I nyere produkter begynner man nå å gå mer og mer vekk fra å benytte seg av dette produktet nettopp på grunn av miljøutfordringene som følger med dette stoffet. Det er allikevel slik at avfallet som samles inn av Elretur i dag inneholder mye gamle produkter, og dermed inneholder de også store mengder bromerte flammehemmere.

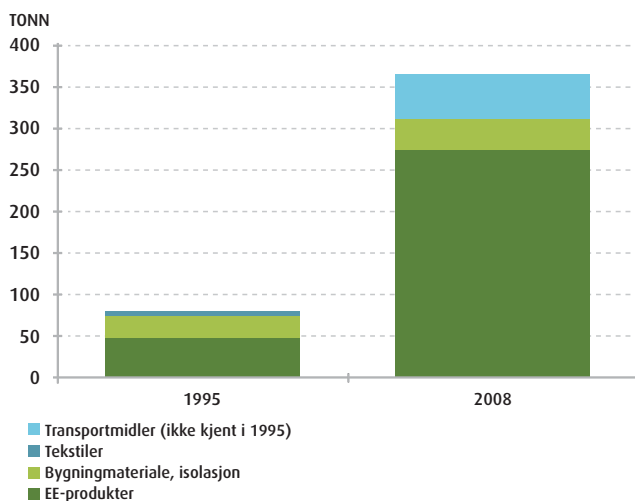
Plast med brom

Det er særlig kretskortene og plasten i EE-produktene som inneholder bromerte flammehemmere, som igjen må spesialbehandles. I 2010 ble det samlet inn over 1350 tonn plast med bromerte flammehemmere. Denne plasten er det i henhold til norsk lovverk ikke lov å materialgjenvinne. Derfor benyttes den som brensel i spesialovner som destruerer de bromerte flammehemmerne og gjenvinnes som ny energi.

Kretskort med brom

Kretskortene som er behandlet med bromerte flammehemmere inneholder også mange edle metaller. Det er derfor viktig å ivareta både miljøsaneringen og gjenvinningen av disse, og prosessen for behandlingen av kretskortene ivaretar begge aspekter med gode resultater. De bromerte flammehemmerne uskadeliggjøres gjennom svært høye temperaturer og energien utnyttes til energigjenvinning, mens metallene smeltes ned og etter avanserte prosesser ender opp som rene metaller som benyttes som sekundære råvarer.

Forbruk av bromerte flammehemmere i 1995 og 2008

KILDE: Klima- og forurensningsdirektoratet, 2010/www.miljostatus.no

BROMERTE FLAMMEHEMMERE

Bromerte flammehemmere er en gruppe på omkring 70 ulike organiske stoffer som alle inneholder brom og virker hemmende på utvikling av brann. Kjemikaliene tilsettes ulike produkter for å gjøre dem mindre brennbare. En del bromerte flammehemmere er lite nedbrytbare i miljøet, kan oppkonsentreres i næringskjeden og er påvist i levende organismer og i morsmelk. Noen av stoffene har vist helse- og miljøskadelige effekter.

Nordmenn blåser i å gjenvinne mobiltelefonen

8 av 10 nordmenn har gamle mobiltelefoner lagret i hjemmet sitt, viser en undersøkelse laget av Norstat for Elretur. Samtidig viser undersøkelsen at nordmenn ikke er klar over at over 95 prosent av telefonen kan gjenvinnes.

– Det er et svært viktig klimatiltak å gjenvinne mobiltelefoner. Dessuten inneholder mobilen miljøskadelige komponenter som kvikksølv, brom og kadmium. Derfor er det trist at 8 av 10 nordmenn har den gamle telefonen liggende hjemme hos seg, og ikke leverer den til gjenvinning, sier Stig Ervik, administrerende direktør i Elretur.

– Det er svært enkelt å levere telefonen til gjenvinning. Enten leverer du den hos en butikk som selger mobiltelefoner, eller på kommunale gjenvinningsstasjoner, fastslår Ervik.

Uvitende forbrukere

Mer enn 95 prosent av komponentene i mobiltelefon kan gjenvinnes. Undersøkelsen fra

Norstat viser imidlertid at forbrukerne ikke er klar over dette. 4 av 10 nordmenn tror ikke mobiltelefonen blir gjenvunnet i det hele tatt, og av dem som tror den blir gjenvunnet svarer halvparten at de tror gjenvinningsgraden er under 30 prosent.

– Over 95 prosent av mobiltelefonen blir gjenvunnet. Undersøkelsen viser at nordmenn ikke er klar over at innlevering av mobiltelefonen er et meget viktig klimatiltak, så her har vi en opplæring å gjøre sier, sier direktøren i Elretur.

Reservetelefon eller latskap?

Halvparten av de spurte i undersøkelsen oppgir ønsket om en reservetelefon som

argumentasjon for å beholde den gamle telefonen, to av ti oppgir latskap som grunn.

Panteordning?

65 prosent svarer at de ville ha levert inn telefonen til gjenvinning hvis de hadde fått avslag på den nye telefonen de kjøpte.

– Vi synes det er interessant at så mange forbrukere ønsker en panteordning. Elretur jobber hver dag for å få inn og gjenvinne alle elektroniske produkter som ligger og slenger. Vi vil formidle videre ønske om panteordning til mobilbransjen, for det er gjennom dem en slik ordning eventuelt må organiseres, sier Ervik.

MOBILTELEFONER MÅ LEVERES INN OG GJENVINNES!

Det må et tonn gullmalm til for å få fremstilt like mye rent gull som det finnes i ca 41 mobiltelefoner! I snitt inneholder hver mobiltelefon ca 60 forskjellige råmaterialer – i veldig små mengder! Og gull er en råvare det finnes relativt “mye” av i mobiltelefoner, og i kretskort. Ett tonn kretskort inneholder ca 250 gram gull (sekundær råvare), mens ett tonn gullmalm i gjennomsnitt ikke inneholder mer enn 5 gram gull (primær råvare). Gjenvinning av gull fra EE-avfall er dermed enormt mye mer lønnsomt enn gjennom gruvedrift. Og enda er ikke miljøkonsekvensene ved gruvedrift kontra gjenvinning av EE-avfall tatt med i regnestykket.

FRA EE-AVFALL TIL SEKUNDÆRT RÅSTOFF

1 | Alle som selger elektriske og elektroniske produkter plikter å ta i mot samme type produkter når disse en dag blir avfall – kostnadsfritt for deg som forbruker. Kommunale gjenvinningsstasjoner eller miljøstasjoner tar også imot alle typer EE-avfall kostnadsfritt når du som privat person skal kaste dette.

2 | Elreturs transportører henter EE-avfall rundt om i hele Norges land. Kjøretøyene som brukes skal være lett gjenkjennelige. Svært mange av landets interkommunale renovasjonsselskaper har avtale med Elretur om henting av EE-avfall.

3 | Elektrisk og elektronisk avfall må miljøsaneres. Det er miljøgifter i så godt som alle elektriske og elektroniske produkter. Disse er ikke skadelige ved bruk av produktene, men det er viktig at miljøgiftene fjernes fra produktene når EE-produktene blir kastet og skal gjenvinnes.

4 | Etter at miljøsaneringen er gjort og plast, glass osv er sortert ut, knuses de resterende metallene til små biter (fraksjoner) før de skal inn i store smelteovner. Eksemplet på bildet viser en fraksjon med høyt kopperinnhold.

5 | Smelteprosessen krever ekstrem høy varme, og de forskjellige metallene skilles ut i en prosess som skjer etter selve nedsmeltingen gjennom en elektrolyseprosess. Deretter smeltes metallene på nytt og går gjennom nye prosesser for at man til sist skal sitte igjen med rene metaller.

6 | Gull, sølv, kobber, palladium, aluminium, jern, og stål er i hovedsak metallene som gjenvinnes fra elektrisk og elektronisk avfall. Den største mengden er jern og stål, og det er i særdeleshet hvitevarene vi forbrukere kaster som drar opp mengdene. Eksempelvis kan gjenvunnet stål brukes i produksjon av nye kjøleskap. Noe gull blir det også. I 2010 ble det gjenvunnet ca 85 kilo gull fra EE-avfallet Elretur samlet inn.

Stena Recycling og Sintef IKT vinnere av Elreturs Miljøpris 2010

Elretur er avhengig av nyutvikling og forskning for å miljøsanere og gjenvinne EE-avfall på best og mest effektiv måte for våre kunder. I 2010 ble Elreturs miljøpris på en halv million kroner delt mellom to aktører som begge innehar faglig tyngde. Begge vinnerne tar tak i svært aktuelle problemstillinger for Elretur og gjenvinningsbransjen.

Sintef IKT

For å drive effektiv miljøsanering og gjenvinning er det nødvendig at teknologien som benyttes i gjenvinningsprosessene er så god som mulig. Sintef, Skandinavias største forskningsinstitusjon, vant halve miljøprisen med sitt prosjekt *Røntgensorterer for online identifikasjon av metaller i EE-avfallet*.

Mats Carlin som er Forskningsjef i Sintef er svært fornøyd med tildelingen av prisen. – I Sintef har vi jobbet lenge med sorterings-teknologi av annet type avfall, som plast, papir osv. Gjennom dette prosjektet skal vi utvikle en ny type røntgendetektor som skal benyttes på EE-avfall. På den måten vil mye av det manuelle arbeidet som gjøres i dag byttes ut med ny og mer effektiv teknologi, sier Mats Carlin i Sintef.

Stena Recycling

Stena Recycling er en meget stor aktør innen gjenvinningsbransjen, både i Norge og i Sverige. Stena jobber kontinuerlig med optimalisering av egne gjenvinningsprosesser, og Snorre Kolseth, som er forsknings- og utviklingsansvarlig i Stena Recycling er drivkraften bak prosjektet *Zero waste from processed pretreated WEEE*. Prosjektet setter fokus på fluff, og søker å øke gjenvinningsgraden på denne. Ved bruk av ny teknikk vil Stena Recycling bidra til å minimere mengden restavfall.

Det organiske materialet kan tas bort og metallpartikler frigis for videre behandling ved bruk av pyrolyseteknikk. Det organiske materiale i avfallet gjøres om til karbon, gass

og olje som kan energigjenvinnes. Med kjemisk ekstraksjon er målet å øke gjenvinningen av kobber og andre metaller. Samme teknikk kan også benyttes på indium, et ettertraktet materiale som brukes bl.a. i LCD-skjermer.

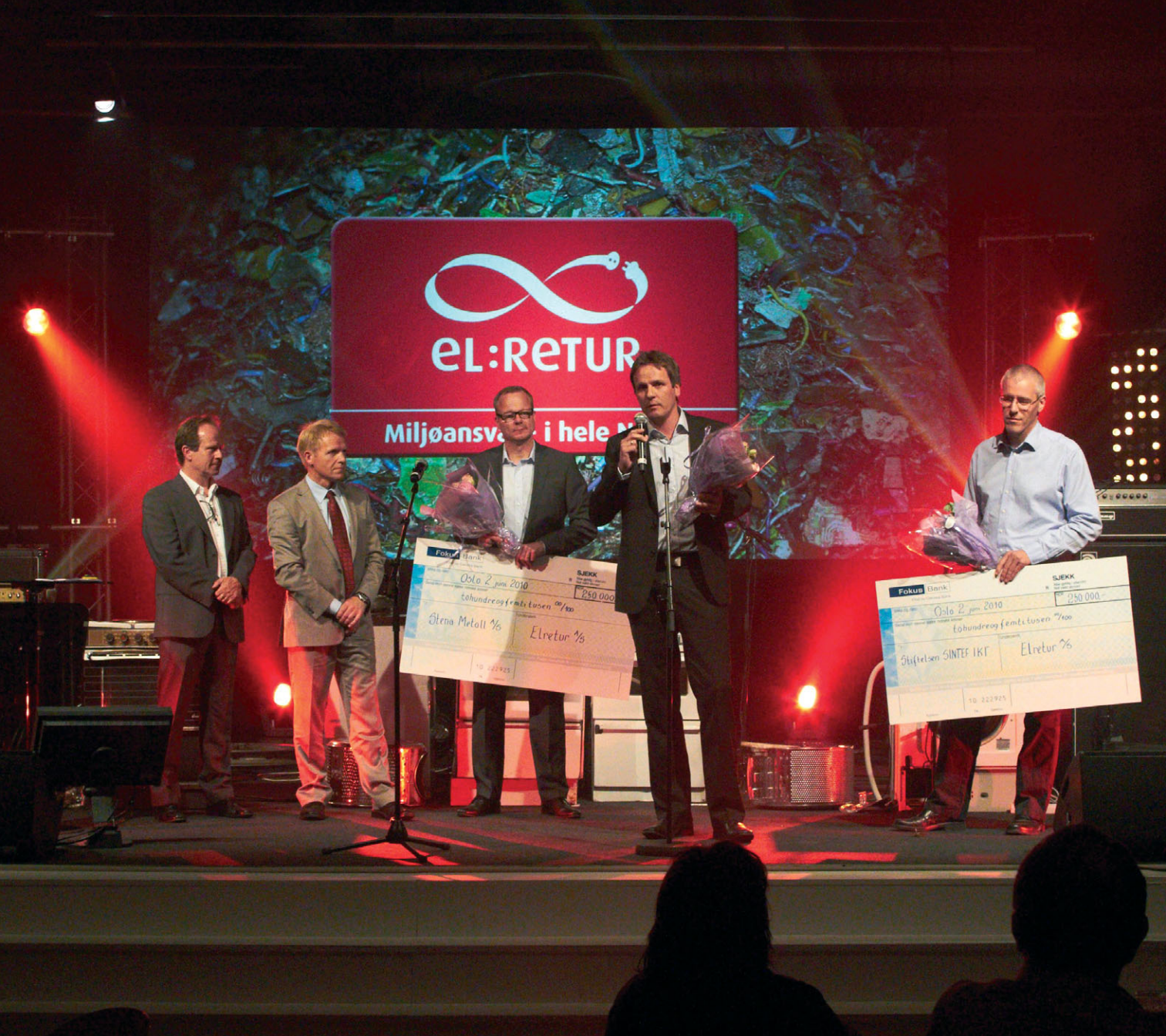
– Med denne prisen fra Elretur kan vi satse enda hardere og tilby markedets beste løsninger, sier Snorre Kolseth, i Stena Recycling.

Gjennom forskningen og utviklingen Stena og Sintef bidrar med, forventer Arve Aasmundseth, leder for Elreturs Miljøprisjury, renere råvarer og mindre restavfall som legges på deponi fra EE-avfallet.

– Ny teknologi vil også føre til mer lønnsomme prosesslinjer og renere fraksjoner gir også økonomisk gevinst i gjenvinningsmarkedet,

sier Aasmundseth, som er svært fornøyd med søknadene som kom inn i 2010, og ikke minst kvaliteten på disse.

ELRETURS MILJØPRIS

Bakgrunnen for Elreturs Miljøpris er at Elretur er avhengige av kontinuerlig evaluering, utvikling og innovasjon når det gjelder returordningens funksjon og effektivitet. Derfor har Elretur opprettet et eget miljøfond som skal fremme forskning og utvikling innen Elreturs virkeområde – med spesielt fokus på miljøforbedrende tiltak. Miljøprisen kan tildeles enkeltpersoner, bedrifter, institutter eller forskningsmiljøer som vil bidra til å utvikle, forbedre og effektivisere Elreturs aktiviteter og virkeområder. Prosjektene som mottar Elreturs miljøpris skal normalt gjennomføres på ett år, og prosjektet må kunne vise til en miljøgevinst.

Elever fikk fredspris for miljøarbeid

Elever fra Hallagerbakken skole mottok i desember 2010 ungdommens fredspris for sitt arbeid med miljø og bærekraftig utvikling. Elevene fikk mye skryt for å ha satt seg inn i problemene som oppstår når elektriske apparater ikke blir tatt hånd om på skikkelig måte når de kastes.

Prisen ble mottatt i Göteborg og var på hele 25 000 kroner. Fredsprisutdelingen er en del av Göteborg – Oslo – samarbeidet. Kategorien de miljøengasjerte elevene vant i heter:

**Arbeid for miljøutvikling –
grønnere og vakrere miljø og natur.**

Juryens begrunnelse for at de elektroniske miljøagentene vant var:

De elektroniske miljøagentene på Hallagerbakken skole har gjennom sitt arbeid økt forståelsen for de store miljøutfordringene vi står ovenfor. Skolens miljøbrosjyre er et viktig

bidrag i dette arbeidet, og viser elevenes store engasjement i dette arbeidet.

Elretur, sammen med Canon, har vært aktive støttespillere for elevene fra Hallagerbakken. Elevene har vært på ekskursjon hos Stena Recycling og fått opplæring og omvisning der, de dissekerte gamle PC'er på Blindern sammen med Forskerfabrikken, i møte hos Klima og Forurensningsdirektoratet var det mer opplæring, forhandlere av elektriske produkter på Manglerudsenteret ble besøkt sammen med en journalist fra Aftenposten for å se hvilke systemer for retur de hadde i sine butikker, og

de engasjerte hele skolen til å samle inn store mengder småelektrisk avfall.

Elevene som deltok på prosjektet var Yannis Moula, Jonas Haug-Ingebretsen, Sofie Hvitsand Nilsen, Nadia Oslen, Johanne Ekrol Lofthus, Isabel Matre, Bilal Njie og Aksel Eck Kjærstad. Lærer Jorunn Skjønhaug og Odd Reinlie fra Canon, sammen med Guro Kjorsvik Husby fra Elretur har også vært involvert i prosjektet.

Rapporten som ble skrevet ligger tilgjengelig på Elreturs nettsider.

ELEVER FRA HALLAGERBAKKEN SKOLE PÅ OMVISNING.

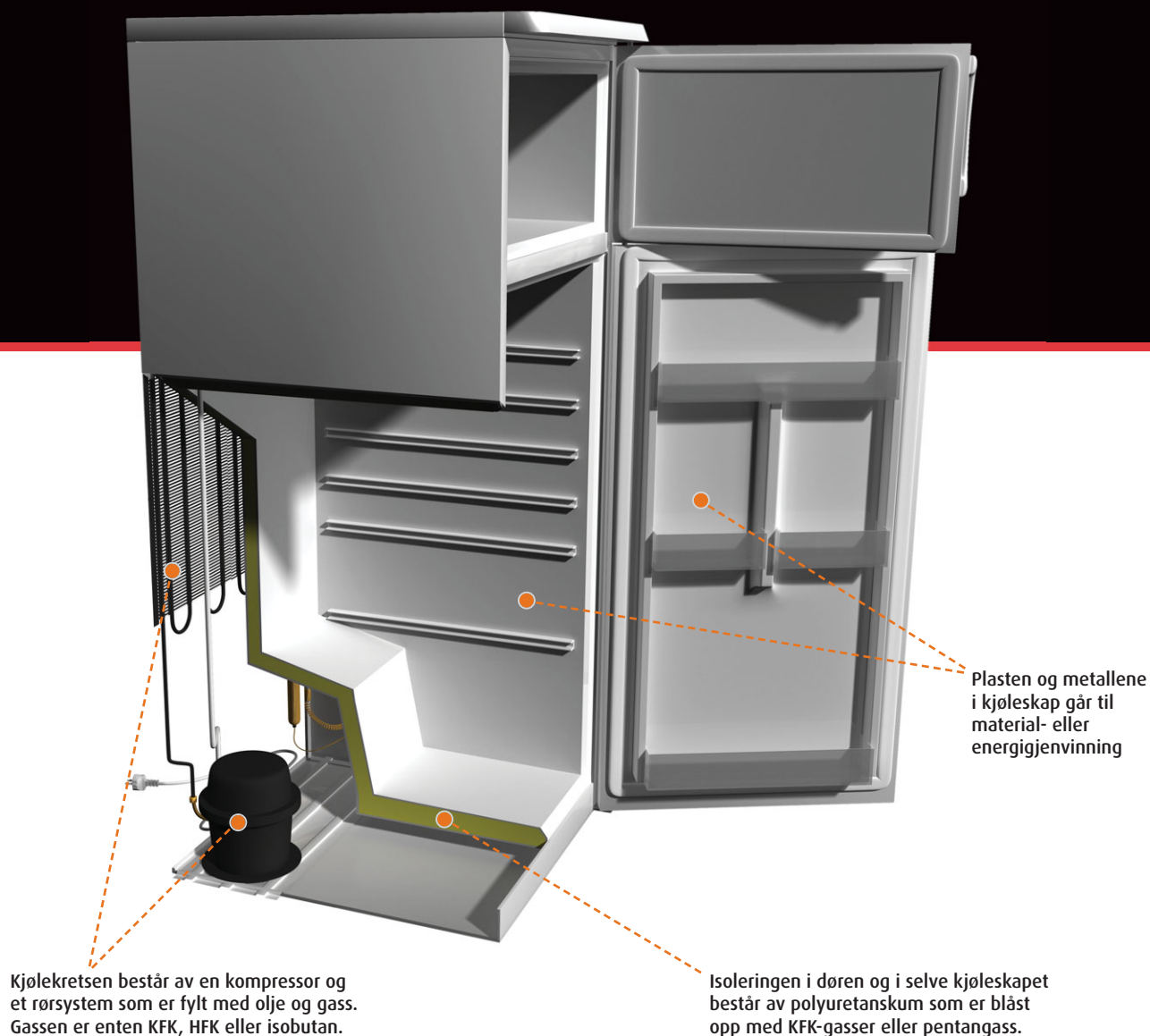

ODD REINLIE FRA CANON VAR OGSÅ MED PÅ OMVISNING HOS STENA FOR Å SE HVA SOM SKJER MED EE-AVFALL ETTER DET ER SAMLET INN.

Miljøsanering og gjenvinning av kuldemøbler

I gjennomsnitt inneholder et KFK-kjøleskap som er produsert i 1993 eller tidligere ca 450 gram KFK. Ca 125 gram befinner seg i kjølekretsen, mens ca 325 gram befinner seg i isolasjonen. Kjølekretsen og isolasjonen inneholder forskjellige typer KFK-gass. Uttak av 1 kg KFK-gass fra

kjølekretsen sparer jorda for et utslipp på 8500 kg CO₂, mens uttak av 1 kg KFK-gass fra isolasjonen gir en utslippsreduksjon på 4000 kg CO₂. Utslipp av all KFK-gassen fra et kjøleskap tilsvarer CO₂-utslipp tilsvarende 10.000 km bilkjøring.

FAKTA KFK

KFK (klorfluorkarboner) er en gruppe stabile organiske forbindelser som har evne til å ødelegge ozonlaget. KFK-gass har en meget sterk drivhus-effekt. KFK er nå forbudt i alle industrialiserte land. Målinger fra satellitter, fly og ballonger viser at KFK er spredt til atmosfærens øvre lag, stratosfæren. KFK er en stabil gass ved bakken, men brytes ned når den når stratosfæren. Luftstrømmer fører KFK til stratosfæren hvor den spaltes av energirik solstråling. Klor som er frigjort fra KFK kan forbli i stratosfæren i flere år og kan ødelegge tusenvis av ozonmolekyler.

KILDE: MILJØSTATUS.NO

Elreturs viktige klimainnsats

Håndteringen av KFK-gasser fra kuldemøbler er den viktigste innsatsen som gjøres av Elretur for klimaet. Selv om KFK-gass som kjølemedium ble forbudt i 1993 (HKFK i 1996), samles det fortsatt inn store mengder kjøleskap fylt med klimagasser det er viktig å destruere.

-Det er den lange levetiden på kjøleskapene med klimagasser som gjør at vi fortsatt behandler så store mengder med klimagasser, sier teknisk sjef Ole Viggo Svendsen i Elretur. – Det er svært viktig å behandle kjøleskap slik at KFK-gassen forblir i kjøleskapet frem til Elretur kan ta hånd om det. I ett (!) KFK-kjøleskap produsert før 1993 er det nemlig så mye klimagass at det tilsvarer 10.000 km med bilkjøring, forteller Svendsen.

Klimagassene i kjøleskap blir behandlet i en kjemisk prosess som spalter gassene ned til ufarlige salter eller destruksjon gjennom forbrenning ved svært høye temperaturer. Det finnes i dag ikke noe returmarked for klimagassene fra kjøleskapene som samles inn, så gjenvinning er ikke et alternativ.

Mer enn 98% av kjøleskapet blir materialgjenvunnet i dag. Elretur benytter seg av gjenvinningsanlegg som sørger for uttak av over 95% av KFK-gassene. Dette er resultater som ligger på topp i europeisk sammenheng.

FRASJONER FRA KJØLESKAP KLARE FOR GJENVINNING.

Barnas Holmenkolldag

For andre år på rad var Elretur med på Barnas Holmenkolldag i Frognerparken. Miljøaspektet ved denne dagen har blitt svært tydelig de to årene vi har vært med, og i 2010 var det ingen tvil om at småelektrisk avfall var tema. Se bare på annonsen på motsatt side.

Standen til Elretur var veldig godt besøkt, mange flere enn året før hadde fått med seg at de kunne levere EE-avfall til Elretur, og få med seg en BØF eller en matboks i innbytte.

Stian Barsnes Simonsen, fast konferansier under Barnas Holmenkolldag, var stadig innom for å høre hvordan det gikk med innleveringen, og ikke minst for å intervju de miljøvennlige skientusiastene som hadde møtt opp på arrangementet.

For å pirre nysgjerrigheten til alle som kom innom standen, hadde Elretur et kjøleskap fylt av badeender stående ute i snøen, og mange lurte på hensikten med det. Svaret er enkelt – og gjenspeiler akkurat det Elretur holder på med, nemlig gjenvinning. Når plasten i et kjøleskap gjenvinnes, får man så mye plast som kan brukes på nytt, at man for eksempel kunne produsert opp 20 splitter nye badeender.

ØDELAGT ELEKTRISKE LEKER BLE LEVERT INN AV SELV DE ALLER MINSTE.

ELRETURS MATBOKSER VAR POPULÆRE INNBYTTEPREMIER.

Klar for Barnas Holmenkolldag 7. mars?

I tillegg til å få en fin dag på ski, kan barna også lære seg å ta vare på miljøet. På Elreturs stand kan dere bli kvitt elektronisk avfall på en forsvarlig måte. Elektronisk avfall kan være skadelig om det ikke behandles riktig. Gamle mobiler, blinkesko, mp3-spillere og elektriske leker er eksempler på ting dere kan levere til oss. Så husk:

Ta med småelektrisk avfall til Barnas Holmenkolldag i Frognerparken 7. mars. Sammen tar vi ansvar for miljøet.

Kjøp startnummer på www.skiforeningen.no frem til 6. mars eller i parken på arrangementsdagen.

Stolt samarbeidspartner med Birken-arrangørene

Elretur ble i 2010 samarbeidspartner med Birkebeinerrennet og Birkebeinerrittet. Som alltid når vi er ute på arrangementer har vi fokus på elektriske småapparater og samler inn disse. Under Birkebeinerrittet i 2010 ble alle oppfordret til å ta med en gammel mobil og levere til Elreturs stand da de kom til mål i Lillehammer. Det var det svært mange som

gjorde – noen greide til og med å fiske mobilen opp fra sekken allerede før de hadde vært og fått spylt av seg den verste gjørma og tatt en varm dusj.

Den miljøbevisste delen av deltakerne under Birkebeinerrittet gikk ikke tomhendte fra Elreturs stand etter å ha levert inn mobilen sin.

Gamle Nokiaer, Samsunger, iPhones og Sony Ericsoner ble byttet inn mot løse bein og ermer – flott ekstrastyr til alle som er ivrige på sykkelen.

Stig Ervik, direktør i Elretur AS, er svært fornøyd med innsatsen til alle syklistene som kom innom med en gammel mobil.

Bransjens eget miljøråd

Elektronikkbransjen og IKT-Norge, begge eiere av Elretur, stiftet for noen år siden et miljøråd hvor mye kompetanse som er relevant for både myndighetene, produsenter og importører og ikke minst for Elretur som returselskap er samlet.

Benedicte Fasmer Waaler er konsulent/rådgiver i IKT-Norge, og sitter i miljørådet. – Miljørådet ble satt sammen av en del engasjerte og svært kompetente mennesker i bransjen, slik at vi på tvers av bransjen kan arbeide med en del saker som er felles for alle i miljørådet, samt skape en møteplass hvor vi kan bli enige om ekspertuttalelser hele elektronikk- og ikt-bransjen kan stå bak, sier Waaler.

- Rådet representerer bransjens interesser i dialog med norske myndigheter, for eksempel skal vi være en høringsinstans når nytt regelverk som omfatter ikt/elektronikk skal ut på høring, eller når det diskuteres miljøkrav til blant annet IKT-utstyr.

I Norge er det en kjent sak at det er en del sænorske regler som omfatter elektronikk og ikt-utstyr. Bransjens miljøråd, som i dag er representert med medlemmer fra blant annet Sony, Canon, Ricoh, Dell og Hewlett-Packard, arbeider for at det europeiske regelverket skal være gjeldende i Norge også.

– Flere av de som sitter i miljørådet jobber i Brussel, tett opp mot de som bestemmer i de store selskapene som er representerte, men også mot EU, slik at påvirkningsmulighetene rådets medlemmer har er betydelig.

For 2011 er det noen saker som er mer aktuelle enn andre å jobbe for i miljørådet, og Benedicte nevner retursystemet og utfordringene i lovverket som ett ankepunkt. Deretter er det Norges sænorske regelverk som kommer opp. – Det er svært lite hensiktsmessig å måtte spesialprodusere produkter til Norge fordi at vi skal ha et annerledes regelverk enn resten av Europa. Derfor er dette et stadig tilbakevendende tema som det jobbes med i miljørådet, sier Benedicte Waaler.

I 2010 utarbeidet miljørådet en FAQ (oftestilte-spørsmål) som gir svar på veldig mange miljørelaterte problemstillinger. Denne finnes på www.ikt-norge.no sine nettsider.

Miljørådet er åpent for innspill og spørsmål fra andre i bransjen, og kan kontaktes gjennom IKT-Norge eller Stiftelsen Elektronikkbransjen.

HVA HAR BRANSJEN UTRETTET DE SISTE ÅRENE?

Reduksjon i mengden farlige stoffer:

Siden midten av 1990-tallet har de fleste medlemsforetak sluttet å bruke flammehemmere fra familiene PBB og PBDE – stoffer som EU forbød først i 2006 gjennom det såkalte ROHS-direktivet. Andre stoffer som IKT-produsentene har faset ut før påbud er bly og kadmium i batterier, samt visse klorparafiner. Noen har også sluttet å bruke PVC i produkter og innpakning.

Energieffektivitet:

Bransjen har de siste ti årene vært engasjert i å øke sine produkters energieffektivitet.

Hvitevarers energimerking er et eksempel de fleste kjenner til; USAs og Europas felles program ENERGY STAR ® for it-produkter er et annet.

Standardisert informasjon; The ECO Declaration (TED):

I 1996 skapte IT-bransjen, etter svensk initiativ, en felles bransjestandard for deklarerings av IT-produkters miljøegenskaper. Standarden brukes nå også på telekom- og forbrukerelektronikkprodukter. I 1998 ble denne en nordisk deklarasjon, og i 2006 ble den en internasjonal standard gjennom ECMA. The ECO Declaration (TED) gir først og fremst profesjonelle kunder svar på sine miljøspørsmål og -krav, og har siden oppstart blitt oppdatert cirka annethvert år. TED er selvdeklarerende og bygger på kriterier som benyttes av EU Blomsten, Svanen, Blå Engel og TCO. TED møter markedets krav til standardisert og sammenlignbar miljøinformasjon.

GRØNT PUNKT

Elretur var tidlig ute med å bidra til at alle importører/produsenter av EE-produkter også skulle få ivarettatt sitt ansvar for emballasjen rundt EE-produktene. Siden 2001 har Elretur, gjennom en kollektiv avtale med Grønt Punkt Norge, sørget for at dette returansvaret er tatt hånd om. Emballasjen Grønt Punkt Norge tar hånd om er blant annet plast, isopor og papp.

Mindre egenrapportering

Den kollektive avtalen innebærer at Elreturs kunder ikke behøver å rapportere til Grønt Punkt Norge selv, all rapportering og administrasjon blir tatt hånd om av Elretur.

Alle har dekket returkostnadene ved emballasjen

Gebyrene for emballasjen har siden 2001 vært inkludert i Elreturs miljøgebyrer. Medlemskapet i Grønt Punkt Norge er som hovedregel inkludert i tilslutningsavtalen uten tilleggsbetaling av emballasjevederlag. Eneste unntak er bedrifter hvor årlig import/produksjon er mer enn 500 tonn og andelen av EE-produkter samtidig er mindre enn 60%. Bedrifter i sistnevnte kategori kan selv tegne avtale med Grønt Punkt Norge og få fradrag for den andelen av import/produksjon som er EE-produkter.

Trenger du et Grønt Punkt medlemsbevis?

Grønt Punkt Norge mottar årlig en kundeoversikt fra Elretur. Det er viktig å merke seg at kun de selskapene som svarer skriftlig på henvendelsen som kommer fra Grønt Punkt Norge mottar medlemsbeviset som viser at også returemballasjen er tatt hånd om. Medlemsbeviset medfører ingen merkostnader for Elreturs kunder. På Elreturs miljøsertifikat er det også informasjon om at kundeforholdet med Elretur også inkluderer et medlemskap hos Grønt Punkt Norge.

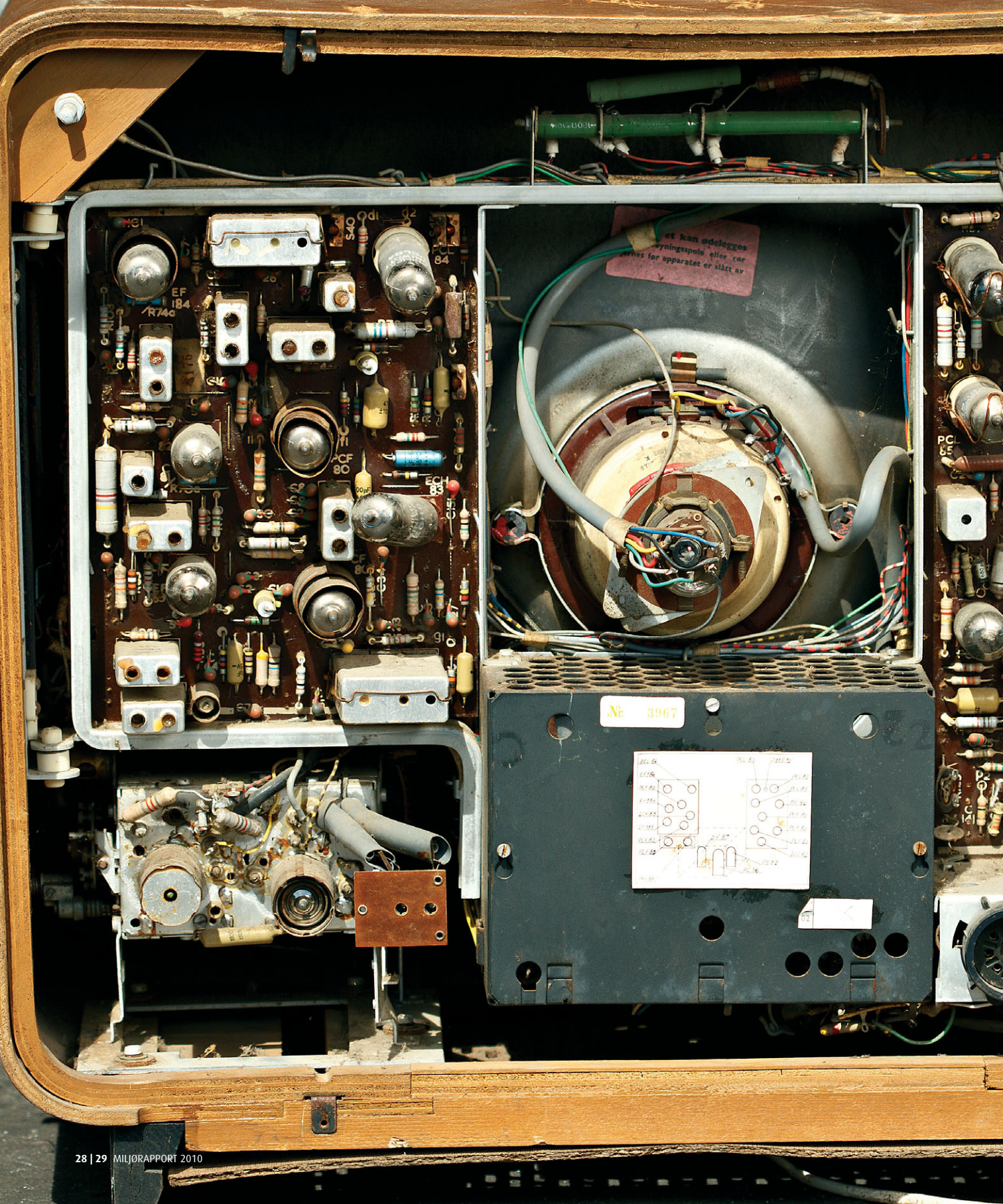
Justeringer i 2011

I løpet av 2011 vil det bli synlig på Elreturs faktura hvor stor andel av miljøgebyrkostnadene som går i returemballasjevederlag til Grønt Punkt Norge, og man vil også kunne velge ikke å være med i emballasjeordningen.

MILJØSERTIFIKAT

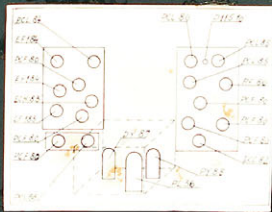
Miljøsertifikatet fra Elretur er beviset på at du som bedrift tar ditt produsentansvar alvorlig, og er med i et godkjent returselskap for EE-avfall. Sertifikatet har blitt mer og mer etterspurt de siste årene. De blir benyttet både i anbudsrunder og i markedsføringsøyemed. Sertifikatet oppdateres årlig, og du eller den i bedriften som har tilgang til Elreturs rapporteringsportal kan selv logge seg inn der og laste det ned.

et kan ødelægges
af trykspænde eller for
meget for apparatet er slået af

Nr. 3967

Kampen mot ulovlig eksport er langt fra over!

FN og Økokrim varslar begge om at vestens elektriske avfall utgjør en stadig større trussel mot fattige u-land.

I Økokrims trusselvurdering for 2011 og 2012, er ulovlig eksport av EE-avfall til utviklingsland trukket frem som eksempel på miljøkriminalitet som forventes å øke. FNs utviklingsprogram UNEP påpeker at de giftige materialene i utrangert elektronikk utgjør en stadig større trussel mot miljøet og folkehelsen i utviklingsland, og problemet forventes å vokse i årene som kommer på grunn av at land som Kina og India har voksende økonomier som igjen fører med seg voksende forbruk – og dermed mer kassert elektronikk.

I Norge er vi verdens beste til å samle inn, miljøsanere og gjenvinne elektrisk og elektronisk avfall. Allikevel eksporteres det EE-avfall, ulovlig, også fra Norge. Klima- og Forurensingsdirektoratet jobber sammen med Tollvesenet

for å stoppe konteinere fulle av elektrisk skrot, og mange stoppes, men mørketallene er store, opplyser KLIF.

Årsaken til denne ulovlige eksporten og dermed forsøplingen og forgiftningen av fattige land i Afrika og Asia må forklares. Når Tollvesenet stopper konteinere fulle av gamle tjukkas-TV'er, kjøleskap med KFK-gasser eller annet elektrisk avfall med miljøgifter, så er dette avfallet for spesialavfall å regne. Det koster penger å miljøsanere og gjenvinne dette i Norge. Av verdifulle metaller inneholder en tjukkas-TV ganske store mengder kobber og andre edle metaller, som har en positiv verdi. På den andre siden inneholder skjermglasset bly, plasten er gjerne full av bromerte flammehemmere og andre miljøgifter som

kvikksølv, PVC og kadmium finnes også i gamle skjermer. Tar man miljøsaneringsarbeidet alvorlig har en tjukkas-TV en negativ verdi.

Miljøgiftene i tjukkas-TVEN er rett og slett ikke et tema når Tven kommer til Ghana, Pakistan eller Indonesia. Det er derimot kobberet og de edle metallene. Kutter man bort alle kostnadene ved den meget kostbare spesialhåndteringen av miljøgiftene, så har tjukkas-TVEN en positiv verdi. Faktisk er den full av verdier når man bare ser bort fra miljøgiftene i produktet. Og når marginene på fortjenesten vokser, reduseres både ansvarlighet og etikk tilsvarende.

I mer enn ti år har de verdifulle komponentene i elektronisk avfall fungert som drivstoff i en polarisert internasjonal handel med potensielt skadelige materialer, ved at defekte elektroniske produkter eksporteres til land med billig arbeidskraft. Der blir lokalsamfunn lokket av muligheten til å utvinne mikroskopiske mengder gull eller platina og ignorerer giftfaren og helseisikoen ved langvarig eksponering for farlige stoffer.

Alle er enige i at det er forkastelig å eksportere elektrisk og elektronisk avfall til u-land. Den ulovlige eksporten er en farlig lek med menneskelig, og med vår klodes helse og fremtid. Derfor skal man som importør og produsent av elektriske produkter velge samarbeidspartnere hvor man er sikker på at EE-avfallet som samles inn blir behandlet på riktig vis, og ikke havner på avveie. Som forbruker bør man forvise seg om at det stedet man selv leverer sine kasserte EE-produkter, ivaretar avfallet på riktig måte, og sørger for at det ikke blir stjålet fra mottakspunktet og sendt strake veien ut av landet.

Det finnes ingen vaksiner mot miljøgifter – og derfor må dette tas på alvor. Slik både norsk Økokrim, FN, Klima- og Forurensingsdirektoratet, en mengde miljøvernorganisasjoner og Elretur gjør.

Elretur og Miljøagentenes samarbeid

Bakgrunnen for samarbeidet mellom Elretur og Miljøagentene er at det stadig vekk er for mye småelektrisk avfall som ender opp i restavfallet – og dermed ikke blir miljøsanert eller gjenvunnet som det skal.

Elretur har alltid vært av den oppfatning at det er nødvendig å nå inn til barn og unge med informasjon og kunnskap om viktigheten av å kaste EE-avfall riktig, og derfor har vi valgt å samarbeide med Miljøagentene. Miljøagentene er med på arrangementer, eller sørger for egne arenaer, hvor innsamling av og informasjon rundt småelektrisk avfall er tema. De bruker også 1-2 av sine utgivelser av Miljøagentbladet til å informere om EE-avfall til alle sine medlemmer og abonnenter.

I 2010 gjennomførte Elretur en mengde aktiviteter sammen med miljø-agentene. Barnas Holmenkolldag i Frognerparken hvor tusenvis

av barn og voksne var tilstede, Hafslunds store miljøfestival med 30 000 besøkende, også den i Frognerparken, og ikke minst Miniøya, barnas egen musikkfestival.

På Tøyen i Oslo hadde Miljøagentene og Elretur egen miljøcamp sammen med Forskerfabrikken. Der var det konkurranser, kunstutstilling, miljøsti og forskning og skruing på gamle PC'er. Særlig aktiviteten med å skru fra hverandre gamle PC'er, sjekke strømføringen i de forskjellige kablene og bli undervist om miljøsaneringen og gjenvinningen av disse produktene var lærerikt og morsomt for både små og store.

Konkurranse

Ta en tur rundt og se på bildene som er utstilt. Du kan finne svarene på konkurransen der. Det blir flotte premier til hele 30 vinnere!

- 1) Hvor høy gjenvinningsgrad er det på EE-avfall samlet inn i Norge?
- 2) Hva er Elretur?
- 3) Hvor mange kilo gull ble gjenvunnet fra EE-avfallet som ble samlet inn i fjor?
- 4) Er det miljøgifter i elektrisk avfall?
- 5) Er det bra for miljøet å kaste elektrisk avfall sammen med restavfall?
- 6) Hvor mange bade-ender kan man lage av elektrisk avfall?

el:RETUR

Miljøansvar - i hele Norge

Hvitevarerock

Alle som jobber med hvitevarer bør en eller annen gang få med seg hvitevarebandet HURRA TORPEDO. De kunstneriske navnene på deltakerne i bandet er farbror blå, farbror blå og farbror blå. Til daglig heter musikerne Aslag Guttormsgaard, Egil Hegeberg og Kristopher Schau.

Elretur har valgt å levere musikkinstrumentene bandet spiller på når de har konserter. – Da har vi kontroll på hvilke instrumenter de får – spillingen går nemlig hardt ut over hvitevarene under konserten. Derfor er det svært viktig at bandet for eksempel ikke får frysebokser med KFK-gasser, sier markedssjef i Elretur, Guro Kjorsvik Husby.

Bandet har forklart at mye av fascinasjonen som har vært og er rundt Hurra Torpedo har årsak i hvitevarene de spiller på. –Hvitevarer føles så nært. Alle omgir seg med dem hele tiden, og mange vil vite mer om produktene vi spiller på, sier Guttormsgaard, som får frem fine klanger i komfyrene han ofte benytter som instrument.

Kristopher Schau stiller strenge krav til fryseren, i følge ham det viktigst på scenen. Det er understreket i samarbeidskontrakten med Elretur, at fryseboksen må være solid – og ha håndtak midt på. – Hvis ikke fryseren låter bra, ramler alt i hop, understreker Schau.

Egil Hegerberg fremhever en fryser de nylig fikk levert fra Elretur, som var bedre enn noen de tidligere hadde spilt på! – Det var selvfølgelig en Elfunk, som viste seg å være veldig egnet til vår tunge bassdrevne og funky musikk, sier Hegerberg.

Hurra Torpedo har holdt det gående siden tidlig på 90-tallet, med større og mindre avbrudd. Mange møtte bandet for første gang

da de optrådte på Åpen Post på NRK – og fremførte sin udødelige versjon av Bonnie Tylers' "Turn around".

Alle er kanskje ikke klar over de omfattende lydprøvene som skal gjennomføres før konsertene med Hurra Torpedo. Bandet påpeker at mikrofonplasseringen i hvitevarene er essensiell, men avslører ikke hvordan de gjør det. Hurra Torpedo optrådte under Elreturs årlige Miljøaften i 2010, og det er nok ikke siste gang de kan ses i sammenheng med Elretur-arrangementer.

ELRETUR ER STOLT INSTRUMENTLEVERANDØR TIL HURRA TORPEDO. BILDENE ER FRA ELRETURS MILJØAFTEEN JUNI 2010.

ELRETURS STYRE BESTÅR AV:

Styreformann Bjørn Stordrange
STEENSTRUP STORDRANGE AS

Synnøve Bjørke
STIFTELSEN ELEKTRONIKKBRANSJEN

Per Morten Hoff
IKT NORGE

Arve Aasmundseth
EDB ERGO GROUP

Thomas Hancke-Olsen
SONY NORGE/ORAS AS

Geir Erik Lian
LENOVO NORGE AS

Runar Jacobsen
AM HVITEVARER AS/FOLLO REN

Jan Fredrik Hagen
MOCCAMASTER SCANDINAVIA AS

SAMARBEIDSPARTNERE FOR INNSAMLING OG BEHANDLING 2009 - 2013

Innsamling

- STENA METALL AS: 80 04 04 50
- RETURA TRV: 72 54 05 10
- VEIDEKKE GJENVINNING AS
Vestfold og Telemark: 33 06 60 60
Østfold: 69 34 51 79
Oslo: 23 26 78 50
- RETURA AS: 37 07 66 00
- ØSTBØ AS: 75 50 09 00
- BØRSTAD TRANSPORT AS: 74 83 40 00
- O. TENDEN TRANSPORT AS: 57 87 45 30
- WESTCO MILJØ AS: 51 64 40 18

AV KARTET FREMGÅR HVILKE OMRÅDER DE FORSKJELLIGE TRANSPORTØRER BETJENER I PERIODEN 1. JULI 2009 TIL 30. JUNI 2013, OG EN OVERSIKT OVER BEHANDLINGS-OPERATØRENE'S MOTTAKSANLEGG.

Behandling

Stena Metall AS

MOTTAKSANLEGG:

- Aussenfjellet, Frogner
- Lierstranda, Drammen
- Randaberg, Stavanger
- Haugesund
- Kristiansand
- Hanøytangen, Bergen
- Kaupanger, Sogn

HRS Elektroretur AS

MOTTAKSANLEGG:

- Harstad
- Tromsø
- Tana
- Hammerfest

Weee Recycling AS

MOTTAKSANLEGG:

- Øysand

I løpet av første halvår 2011 vil det bli sendt ut ytterligere informasjon om innhenting av og mottakstasjoner for EE-avfall.

el:RETUR

Miljøansvar - i hele Norge

ELRETUR
Strømsveien 102
Postboks 6454 Etterstad
0605 OSLO

Telefon: 40 00 42 01
Telefaks: 21 44 79 49
E-post: adm@elretur.no
www.elretur.no

